legüek, ezeket elsőpri az idők sodra és a kisérletezéseknek csak a mezőgazdasági termelés fogja kárát vallani. Tehát teljesen elegendő, hogy ha a föld megszerzésének minden lehetőségét megadják, elháritják a mai jogi akadályokat és a kisebb képességü embereknek bizonyos szociális gondossággal a hónuk alá nyulnak, ami kisebb mértékben az Altruista Bank tevékenysége révén már a multban is megtörtént. Ámde kétségtelen, hogy a törvényjavaslat sorsát nem az itt felvonultatott aggodalmak fogják eldönteni, hánem eldönti a nemzetgyülés, melynek egyik legnagyobb pártja, a kisgazda- és földmivespárt a magántulajdon elvének tiszteletbentartása mellett programmjába gyökeres földreform-politikát irt fel. (zs. g.)

Lukachich menekülésének hiteles története

(Az első „szabad" Hymnus. — x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x — Egy télikabát forradalmi karrierje

Hüttner Sándor vallomásával kapcsolatban az utóbbi napokban ujból több szó esett *Lukachich* altábornagy forradalom alatti sorsáról. x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x Meneküléséről eddig különböző verziók kerültek felszinre. Közvetlenül a forradalom után jelent meg az *Esztendő* forradalmi száma, amely szerint a tábornok *Supka* Géza segitségével menekült el az Astoriából; a kötet szerzője ezt az adatot még a menekülés estéjén hallotta ebben a formában. Érdekesnek tartottuk a menekülés részletei felől dr. Supka Gézát megkérdezni, aki a következőkben mondotta el a forradalmi napnak ezt az eddig ismeretlen részletét.

— Az *Esztendő* forradalmi kötete nem adja elő teljes szabatossággal az esetet, amely emlékezetem szerint igy játszódott le:

— Október 31-ikén, csütörtökön, csak késő délután, ugy 3—4 óra között jutottam ebédhez az Astoria-szálló parlloirjában. Mire azt befejeztem s felkerültem az emlékezetes szögletszobába, az a hir járja, hogy Lukachichot elfogták s előbb a tiszti kaszinóba, majd ide az Astoria III. emeletére hozták. Jól emlékezem, erre a hiradásra döbbenetes érzés riadt rajtam végig. A Nemzeti Tanács, ekkor x x x x x x x x x x x x x x a Központi Városháza egyik kis szobájában, a polgármester titkárjának kis szobájában ülésezett s igy a felelős vezetők közül senki nem volt már itt. Rám az a feladat hárult, hogy a hadügyminiszter kinevezéséig átvegyem azokat az értékeket, amelyeket a kaszárnyákból — a fosztogatók elől — ide hoztak be lelkiismeretes kezelőik. Alig, hogy tudomásomra jut, hogy felettem két emelettel minő uj „vendége" van a szállónak, lentről máris dübörögve viharzik fel a tömeg vérfagyasztó sivitása, amint taktusra orditja a borzalmas népitélet verdiktumát: „Lu-ka-chich! Lu-ka-chich!" A még temetetlen lánchidi halottaknak, s annak a másik lánchidi áldozatnak, Lamberg tábornoknak a borzalmas sorsa süvitett végig az emlékezetemen. Nem! — fut rajtam végig — ehhez a forradalomhoz, x x x x x x x x négyévi véröntás után egy cseppnyi vérnek sem szabad száradnia, — elég magyar vér omlott már annyi borzalmas éveken keresztül. Az Astoria elé kérettem a katonazenét, talán az majd elnémitja a gyilkoskedvü zsivajt. Amikor először harsant fel szabadon, nem parancsszóra s nem a Gotterhalte után, a Himnusz a katonák sipjain, csend lett az utcán. Magam állottam ott a szögletszobában; tagadjam-e, valami mélységesen áhitatos érzés kapott meg, amiért *ezt* elérhettem; meg valami hála az Ismeretlennel szemben, amiért hogy fölöttem két emelettel egy ember lelke megpihenhet a hálállal való szembenézéstől. Aztán elhallgatott a zene s megint csak ujra felsikolt a szörnyü kiáltozás:

— Lu-ka-chich! Lu-ka-chich!

A zürzavaros hangzavarból felgurgulázik egy-egy hang:

— Lámpavasra! Akasszák fel!

S én tudtam, hogy annak a szerencsétlen embernek mindezt épp igy végig kell hallgatnia! Néhány ismerősömet megkértem, menjenek ki az erkélyre s tartsák szóval a tömeget, amig én átszala-